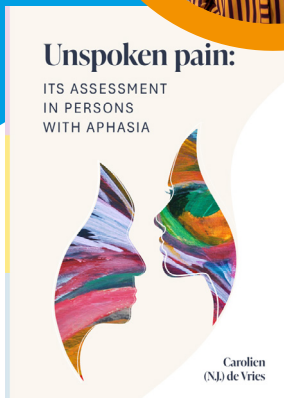

ONDERZOEK Unspoken pain: its assessment in persons with aphasia
DOOR Carolien de Vries
PROMOTIE 10 oktober 2025, Leiden

KORT

Dit proefschrift geeft inzicht in pijn bij mensen met afasie, het in kaart brengen van pijn en biedt een praktisch pijnprotocol voor deze doelgroep.

Aanbevelingen

Aanbevelingen voor de praktijk

1. Gebruik het ontwikkelde pijnprotocol voor het beoordelen van pijn bij personen met afasie. Deze is gratis beschikbaar op de UNC-ZH [projectpagina](#).
2. Werk als logopedisten, andere zorgprofessionals, personen met afasie en hun naasten met elkaar samen als gelijkwaardige partners.
3. Gebruik een pijnobservatie-instrument wanneer een persoon met afasie niet zelf pijn kan beoordelen met een ernstcijfer 0-10 of een zelfrapportage pijnschaal (bijvoorbeeld een schaal met gezichtjes of nummers).
4. Biedt zorgprofessionals begeleiding of training in het communiceren met personen met afasie en hun naasten.
5. Integreer technologie, bijvoorbeeld digitale en mobiele applicaties, die gezichtsuitdrukkingen kan observeren met bestaande digitale systemen.

Aanbevelingen en vragen voor vervolgonderzoek

1. Een haalbaarheidsonderzoek naar het inzetten van zelfrapportage pijnschalen en de invloed van cognitieve processen hierop is aanbevolen. Hiermee kan worden beoordeeld wanneer de inzet van een pijnobservatie-instrument mogelijk en zinvol is.
2. Het is raadzaam een evaluatieonderzoek uit te voeren, na de implementatie van het pijnprotocol in de praktijk, om te weten wat goed of niet goed werkt en anders kan.
3. Aanbevolen wordt een onderzoek naar de effecten van de behandeling van pijn, zowel met medicatie als met alternatieven, op de kwaliteit van leven van personen met afasie na implementatie van het pijnprotocol.

Pijn en pijn meten bij personen met afasie

Deel 1 van dit proefschrift geeft een overzicht van literatuur over instrumenten voor zelfrapportage van pijn bij personen met een beroerte en communicatieproblemen en van literatuur over pijn en het meten ervan bij personen met een beroerte en afasie en zonder afasie. Daaruit blijkt dat er verschillende pijnmeetinstrumenten bestaan. Echter, een methode voor het beoordelen van pijn bij personen met een beroerte, die niet in staat zijn tot zelfrapportage pijnschalen, ontbreekt. Pijn beoordelen bij personen met matige tot ernstige communicatieproblemen of afasie is onderbelicht, waardoor hun pijn mogelijk niet adequaat wordt behandeld.

Pijnobservatie bij personen met afasie en ontwikkeling pijnprotocol

Deel 2 van dit proefschrift beschrijft de validiteit en betrouwbaarheid van twee pijnobservatie-instrumenten, de PACSLAC-D en PAIC15, bij personen met afasie. De pijn die wordt aangegeven met behulp van deze zelfrapportage pijnschalen komt overeen met pijn die wordt geobserveerd met de pijnobservatie-instrumenten. De PAIC15 geeft steeds hetzelfde resultaat wanneer deze wordt ingevuld door verschillende gebruikers en bij herhaling. Gebruikers geven aan dat de items duidelijk zijn te scoren en ervoor zorgen dat je aandacht besteedt aan non-verbale signalen. Deel 3 beschrijft de ontwikkeling van een pijnprotocol voor de zorg voor mensen met afasie.

Conclusies

- Pijn wordt bij personen met afasie niet altijd opgemerkt. Door problemen met communicatie is het lastig om pijn goed te beoordelen en te behandelen.
- Wanneer afasie de communicatie belemmert en mogelijke pijn niet aangegeven kan worden met een zelfrapportage pijnschaal, is het belangrijk een pijnobservatie-instrument (zoals PACSLAC-D en PAIC15) in te zetten.
- Het pijnprotocol verbetert de signalering, het in kaart brengen en de behandeling van pijn bij personen met afasie en daarmee hun kwaliteit van leven.